

DIRVA

Nr. 65

Birželis-June 7, 1961

Cleveland, Ohio

Lietuvos Respublika
M. Mažvydas biblioteka

Tarp Vakarų ir Maskvos pasiliko 'gilūs ir platūs' nesutarimai

**Kennedy savo kelionę Europoje baigė įsitikinęs,
kad reikia labiau, negu bet kada anksčiau, stip-
rinti JAV gynybą ir ryšius su sąjungininkais**

Prezidentas Kennedy ir Sovietijos diktatorių Chruščiovas baigė dviejų dienų konferenciją Vienoje labai trumpu komunikatu, iš kurio ryškėja, kad buvęs pasiektas "ribotas susitarimas" dėl Laos, bet daugiau kaip tris valandas ginčytasi Vokietijos ir Berlyno klausimais.

Tiesa, Chruščiovas vėliau susitikimą apibūdino, kaip "gerą pradžią", bet jau pradeda aiškėti, kad tas susitikimas baigėsi aštriomis kontraversijomis, kurių metu, nors ir nebuvo mesta ultimatumų, bet pasakyta karčių ir grasinančių pareiškimų. Konferencijoje taip pat išryškėjo, kad "gilūs ir platūs" nesutarimai tarp Vakarų ir Maskvos liko, kaip buvę, ne tik Vokietijos ir Berlyno klausimais, bet ir dėl atominių bandymų kontrolės, nusiginklavimo kontrolės ir Chruščiovo doktrinos apie jo vadinamus "tik išsilaisvinimo karus".

Kalbant apie "ribotą susitarimą" dėl Laos, taip pat reikia pastebėti, kad testuota tik tiek, kiek anksčiau iš abiejų pusių buvo oficialiai deklarujama: kaip komunikate sakoma, abu valstybių šefai "pakartojo nusistatymą remti neutralių ir nepriklausomą Laosą, kurį administruotų pa-

čių laosiečių išrinkta vyriausybė, ir reikalingumą tarptautinių sutarimų, kurie garantuotų neutralumą ir nepriklausomybę ir, ryšium su tuo, efektingų ginklų paliaubų svarbą". Kaip praktikoje Maskva vykdo tokias deklaracijas, aiškiai parodo Ženevoje vykstančios tarptautinės konferencijos įklampdinimas akli-gatvose.

Iš Washingtono sluoksnių taip pat aiškėja, kad Chruščiovas įspėjęs prez. Kennedį, jog jis pasiryžęs Berlyno klausimą išspręsti dar prieš šių metų pabaigą. Chruščiovo planas yra mas sprendimas, kaip jau žinoma, turėtų būti naudingas sovietams: JAV, Britanija ir Prancūzija turėtų pasitraukti iš Berlyno, atsiskirti ten karo sutartimis įgytų teisių. Jei jie su tuo nesutiktų, sovietai yra pasiryžę pasirašyti separatinę taikos sutartį su komunistiniu Rytų Vokietijos režimu, kuriam perduotų susisiekimo kontrolę į ir iš Berlyno, o Rytų Vokietijos komunistai ruošiasi užblokuoti susisiekimą su Berlynu. Chruščiovas ir kiti sovietų vadai yra ne kartą pareiškę, kad jie naudotų karinę jėgą, jeigu Vakarų sąjungininkai bandytų jėga išlaikyti savo ryšius su Berlynu.

Taigi, ne tik jokių vilčių, kad šaltasis karas atslugs, bet dar ryškiau artėja trečiojo pasaulinio karo grėsmė, šiuo atveju jau turinti aiškų terminą: prieš šių metų pabaigą. 1958 metų lapkričio 27 d. Chruščiovas pirmą kartą paskyrė šešių mėnesių laikotarpį Berlyno klausimui išspręsti. Vėliau jis ir kiti sovietų valdžios nariai kartkartėmis pastebėdavo, kad jie dar gali laukti, bet ne amžinai. Iš Chruščiovo pareiškimo prezidentui Kennedžiui reikia suprasti, kad šį kartą sovietai jau nurodė galutinę datą.

Iš Vienos prez. Kennedy buvo nuskridęs į Londoną pasitarti su premjeru Macmillanu. Jie priėjo išvados, kad tariamą "ribotą susitarimą" dėl Laos reikia laikyti globalinių sovietų intencijų bandymu. Iš pareiškimo dvasios ir prieš susitikimą su Chruščiovu padarytų užuominų tenka susidaryti išvadą, kad tai galys būti paskutinis bandymas.

Londono komunikate taip pat pabrėžiama, kad "pasielktas pilnas sutarimas dėl reikalingumo išlaikyti sąjungininkų teises ir įsipareigojimus Berlyne".

Prez. Kennedy, kaip stebėtojai priduria, savo kelionę Europoje baigė labiau, negu bet kada anksčiau, įsitikinęs, reikalingumu stiprinti JAV gynybą ir ryšius su sąjungininkais.

Nors oficialiai tebesakoma, kad pasitarimai su Chruščiovu buvę "naudingi", kaip išsireiškė Vienos komunikate, bet prez. Kennedy iš Vienos išvyko pesimistiškiau nusiteikęs, negu į ten vykdamas.

savo korespondenciją antspauduoti: "skleidžia... (vardas), komunistų organizacija". Toliau, registruotieji bus šalinami iš valdinių tarnybų ir negaus užsienio pasų. Kai kurie ne Amerikoje gimę komunistai gali prarasti JAV pilietybes.

Smitho aktas, oficialiai vadinamas svetimšalių registracijos aktu, priimtas 1940 metais, ir jo pirmasis tikslas sekti svetimšalių vykdomą sabotажą ir špionажą. Tai vienas iš efektingiausių juridinių priemonių kovojus su komizmu.

Amerikos komunistai, kaip ir reikėjo laukti, tuoj pat pasmerkė šį Aukščiausiojo Teismo sprendimą, paskelbdami jį "triuskinančiu smūgiu demokratijai ir konstitucijai".

TRUMPAI

* JAV gynybos departamentas pradėjo tyrinėjimus, kurių tikslas išvystyti žemės satelitus, galinčius numušti prieš balistines raketas, praėjus kelioms minutėms nuo jų paleidimo.

* Japonijos parlamento žemėje rūmai audringame posėdyje priėmė įstatymą, skirtą politinių riaušių veiksmams kontroliuoti. Komunistai ir socialistai bandė sulaukyti balsavimą, neleidžiant pirmininkui į tribūną, bet jis balsavimus pravedė iš savo kėdės salėje. Įstatymas perduotas aukštiesiems rūmams.

* P. KOREJĄ valdanti karinė junta paskelbė, kad "raudonųjų vėlnio rankos" veikusios ir nuverstosios vyriausybės tarpe trims buvusio kabineto nariams komunistai siuntę nurodymus ir pinigų.

Šiaurinėje New Yorko valstybės dalyje miršta Amsterdamo miestas, miršta ir to miesto lietuvių kolonija, kur iš 3,000 lietuvių liko tik saujelė. Nuotraukoje grupė Amsterdamo lietuvių prie didžiausio lietuvių susibūrimo centro -- šv. Kazimiero bažnyčios. Iš kairės: senas Amsterdamo gyventojas P. Lalas, Dirvos skaitytojas ir remėjas nuo jos įsikūrimo, A. Beleckas, atvykęs iš Clevelando aplankyti pažįstamų P. Bartkus ir S. Lekutis -- LB Amsterdamo apyl, išdininkas, Plačiau apie Amsterdamo lietuvių koloniją 5 psl.

K. Gaidžiūno nuotrauka

REIKIA KANTRYBĖS IR ISTVERMĖS KAUPTI PAJĖGAS GELEŽINEI UŽDANGAI LAUŽTI

LNT pirmininko Vinco Rastenio žodis ALT Sąjungos seime Chicagoje

Mieli šio kilnaus susirinkimo dalyviai, Lietuvos Nepriklausomybės Tautos Valdyba naudojasi šia proga tarti Jums -- Sveiki, Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos vadovai, atstovai ir būliai, susirinkę į savo senąjį seimą, į seimą sąjungos, kuri savo tikslų išdėstyme pabrėžia ir tikslą remti lietuvių tautos pastangas atstatyti bei išlaikyti savam krašte nepriklausomą Lietuvos valstybę, apsaugančią pagrindines žmogaus teises bei laisves.

Kadangi LNT yra sambūris, susitelkęs kaip tik tam, kad dėtų tokias pastangas, tai šis sveikinimas atitenka ne šiaip lyg pirmą kartą sutinkamiems tautiečiams, o jau gerai pažįstamiems Lietuvos nepriklausomybės siekimo remėjams - tautininkams. Ypač, kad ALT Sąjunga, nors ir nebūdama Lietuvos Nepriklausomybės Tautos dalyvė iš vardo, yra žymia dalimi jos dalyvė iš esmės, nes

Jūs, čia esančiųjų, ir visų ALT S-gos narių žymi dauguma iš tikrųjų yra ir tiesioginiai L. N. Tautos darbo palaikytojai, skatinantys ir net vykdytojai. Todėl LNT vadovybė šiame seime mato tarytum didelės dalies savo bendradarbių bei bendraminčių seimą. Todėl ir linkime jam sėkmės ne mažiau, kaip kiekvienas iš mūsų linkime sėkmės ir patys savo sumanymams bei užsimojimams.

Pastangoms Lietuvos nepriklausomybei atgauti šiuo metu dar nėra atvirų kelių, ir maža tere progų joms apčiuopiamu mastu pasirodyti. Todėl jų vietoje dažnai tegirdime nuotaiką bandančių palaikyti žodžių srovę, dar dažniau pasigendame apčiuopiamų darbų. Dėl to pasigirsta ir nusivylimo balsų, netgi savitarpinių pasiprieikštavimų, ieškančių apsilėidimo, neryžtingumo, neveiklumo priežasčių ir kaltininkų. Pasigendama kaip tik tu pastangų, kurias yra pasižadėta ir norėta remti.

Tokioje padėtyje yra svarbiu išlaikyti stiprius nervus ir apsaugoti nuo pagundos, vedančios į blaškymąsi, į bandymus bent išdailintomis frazėmis vaidinti veiklumą, kuris, atrodo, pelnytai yra gavęs tuščio mosikavimo vardą.

Ko mums dabarties metu ypač reikia, tai kantrybės. Jei neturime pakankamai tvirtų priemonių kliūtimis išversti, reikia mokėti susivaldyti nuo desperatiškų užsimojimų pramušti sieną tikrai kaktomis. Reikia kantrybės ir istvermės kaupti pajėgas, kurios būtų tinkamesnės geležinei uždangai laužti, negu tikrai plikos kaktos.

Šio seimo proga yra pareikšta, kad Tautinė Sąjunga tvirtai besilaikanti tvirtų principų. Tai pui-ku, tačiau reikia pastebėti, kad principai yra tik viena dalis pamato, reikalingo išvadoms ir apsisprendimams priimti. Šalia principo visada būtina statyti tikrovę, ir tik iš jos sugretinimo su turimais principais tegalima padaryti išvadų. Jei net ir šalia labai teisingų principų turėsime klaidingą tikrovės pažinimą bei įvertinimą, išvados bus klaidingos, o apsisprendimai bus netie, kokių reikia.

Dabar susidaro gana gera proga Lietuvos nepriklausomybės

siekimo pastangas sustiprinti reikiama linkme, išryškinant Lietuvos padėtį, kaip padėtį krašto, kuris yra atsidūręs kolonizacijos krašto padėtyje kaip tik tuo metu, kai kolonializmas visam pasauly griūva ir yra net pagreitintai griunamas, sustiprintai smerkiamas. Principas aiškus -- kiekvieną šalį turi būti gelbstima iš kolonijinės padėties. Bet kad iš to principo išplauktų ne tik mus, bet ir visus kitus įtikinanti išvada, yra būtina išryškinti tikrovę, būtina išryškinti faktus, pavaizduojančius kaip, -- ir įrodančius, kad Lietuva tikrai yra patekusi kolonizuojamo krašto padėtin.

Apie tuos faktus, deja, daugumas tebekalbam tų faktų dar nesam iki galo išsiryškine, tebesitenkime tik gana miglotu jų žinojimu. Štai, čia yra sritis, kurioje ir šiandien mūsų pastangos gali būti įtemptai pavartotos. Tokias pastangas reikia didinti, jos laukia ir visų Jūsų paramos. Nepasikliaukime vien šmaikščiai pareiškiamais reikalavimais, nepasikliaukime vien žodžiais, nes ir geriausiais principais paremti žodžiai, jeigu jiems paremti nėra išsamiai atskleistų ir nušviestų faktų išdėstymo, retai tegali pataikyti į norimą tikslą. Štai, geras principas paremtų įtikinėjimų dėka šio krašto Kongrese yra keliamos Lietuvos reikalui palankios rezoliucijos. Jose, tarp ko kita, yra teigiama, esą, lietuviai veržiasi kovoti ir mirti dėl Lietuvos laisvės. Pagalvokim, -- argi tikrai lietuviai veržiasi mirti? Jei taip, tai kam gi likty iškovota laisvė? Būkim tikri, kad iš tiesų yra ne taip. Jei lietuviai ir nori kovoti dėl laisvės, jei ir nepaiso toje kovoje net gyvybei pavojaus, tai, vis dėlto, iš kur gi pagrindas skelbti kad mirtis būtų jiems kovos priemonė. Toki teigimai neįtikins, nes tai negali būti tiesa. O jei neįtikins, tai kaip gi tokiais teigimais galima priartėti prie tikslo? Tai tik vienas iš pavyzdžių, primenančių, kad žodžiuose, kuriuos vartojame kovoje dėl tikslo, verta būti santūresniems, verta juos apsvaistinti, kiek jie paremti tikrove.

Šių pastabų tikslas yra skatinti ir kviesti visus stengtis, kad (Nukelta į 2 psl.)

ALT Sąjungos seime Chicagoje, po ilgų metų nesimatymo netikėtai susitiko Vincas Rastenis su Stasiu Kalvaičiu, Nepriklausomoje Lietuvoje buvusiu Jaunosios Kartos redaktoriumi, dabar gyvenančiu East Chicagoje. Nuotraukoje iš kairės V. Rastenis ir S. Kalvaitis.

Dirvos nuotrauka

--Leiskit jums pasiūlyti mano lietsargį!

BALTŲJŲ RŪMŲ 'VIRTUVĖS KABINETAS'

Svarbiausieji prezidento Kennedžio patarėjai

Nedaugeliui net amerikiečių žinomos pavardės, o dar mažiau vaidmuo tų vyrų, kurie sudaro vadinamąjį prez. Kennedžio "virtuvės kabinetą". Tų prezidento asmeninių patarėjų ir bendradarbių įtaka jo politikai yra beveik tokia pat, kaip ir jo oficialiosios vyriausybės: vos ne pusė -- arba, tiksliau kalbant, keturiasdešimt nuošimčių -- visų politinių jo programos punktų ir priemonių įjems pasiekti yra suplanuota minėtų asmenų.

Tą "virtuvės kabinetą" sudaro apie 15 asmenų, kurių maždaug pusė yra jo asmeniniai referantai -- prezidentas tokias pagalbines "rankas" gali laisvai, be senato aprobavimo, pasirinkti, o kiti "virtuvės kabineto" kolegos yra susodinti į strateginius ministerijų biurokratijos postus, dažniausiai net be atitinkančio rango.

Kaip jaunas pats prezidentas, taip ir visi jo patarėjai, t. y.

LNT PIRMININKO ŽODIS

(Atkelta iš 1 psl.)

pastangose dėl Lietuvos nepriklausomybės pirmenybė būtų skiriamą padėties, tikrovės pažinimui ir įvertinimui, ir kad tik iš to pažinimo bei įvertinimo rezultatai sugretinimo su mūsų jau turimais principais kiltų išvados, sudarančios pagrindus mūsų sprendimams ir veiksmams.

nė vienas nėra peržengęs 50 m. amžiaus ribos. Visi jie yra buvę jo patarėjais rinkiminėje kampanijoje, ir visi jie reprezentuoja jaunąją Amerikos inteligentią.

"Virtuvės kabinetai" nėra naujiena JAV istorijoje; jau daugiau kaip 130 metų beveik kiekvienas prezidentas turėjo asmeninių patarėjų būrį. Pirmasis buvo sukurtas 1829 metais, kada Andrew Jackson pasidėmė į Baltuosius Rūmus nedidelę grupę žurnalistų, aktyviai rėmusių jį rinkiminėje kampanijoje. Nuo tų laikų liko ir "virtuvės kabineto" vardas, nes jie į Baltuosius Rūmus atvykdavo ir išvykdavo per virtuvę, kad nuslėptų savo vaidmenį nuo publikos.

Neretai jų įtaka prezidentui būdavo net didesnė, negu oficialiųjų ministerijų, bet tik prez. Franklin D. Roosevelt laikais kai kuriems jų pirmą kartą buvo suteikti oficialūs titulai, kaip pvz. "prezidento patarėjų", jei jie jau neturėjo kitų postų ministerijų biurokratiijoje.

Ta pati sistema galioja ir šiandien, prez. Kennedžio administracijoje. Tik ji šiandien laisvesnė, negu sakysim Eisenhowerio laikais, kurio "virtuvės kabinetas" buvo suorganizuotas generalinio štabo pagrindais, su nustatyta "įsakymo grandinė" eile.

"Virtuvės kabineto" nariai turi tą pirmumą prieš oficialiuosius

ministerius, kad jiems bet kuriuo metu atidaros prezidento kabineto durys (arba telefono laidas), o prezidento susitikimai su ministeriais turi būti paruošti per sekretoriatą, su krūvomis memorandumų. Tuo būdu, išvengiant formalumų, bet kuri nors nauja idėja prezidentui gali būti pasiūlyta žymiai greičiau, negu oficialiais kanalais, kur kiekvienas projektas, prieš prezidentui pateikiant, kritiškai įvertinamas iš visų pusių. Kita šio kabineto narių dalis, išskleidę strateginiuose ministerijų postuose, akylai budi, kad kiekvienas projektas ar akcija būtų įvykdoma prezidento numatyta prasme ir reikiamu greičiu.

Kas yra svarbiausieji vyrai dabartiniame prezidento "virtuvės kabinete"?

Didžiosios politikos -- užsienio, gynybos iš dalies finansų ir ūkio, o taip pat propagandos ir užsienio pagalbos -- klausimuose pagrindinį vaidmenį vaidina McGeorge Bundy -- prezidento planuotojas ir kritikas. Su specialiu titulu "nepaprastasis prezidento asistentas tautinio saugumo reikalams" šis 42 metų intelektualas, be abejo, yra viena iš pačių reikšmingiausių asmenybių Amerikos politikoje.

Jis studijavo matematiką, prieš pašaukiant į Washingtoną, buvo dekanas Harvardo universitete ir atkreipė į save dėmesį, laikas nuo laiko atlikdamas specialius uždavinius Trumano administracijai, vienu metu būdamas tuometinio valstybės sekretoriaus ir dabartinio savo uošvio Dean Acheson asistentu.

Kai neseniai britų premjeras Macmillanas ir vokiečių kancleris Adenaueris lankė Washingtoną, visuose politiniuose pasikalbėjimuose Bundy sėdėjo tarp prezidento ir jo valstybės sekretoriaus, laikas nuo laiko vienam ar kitam ištiesdamas raštelį arba pats autoritetingai įsiterpdamas į diskusijas. Jeigu "virtuvės kabinetas" sudaro tam tikros rūšies šešėlinę vyriausybę, tai Bundy yra jos premjeras.

Jo pavaduotojas, 44 metų Walt Whitman Rostow, savo įtakingumu nedaug atsilieka. Ligšiol buvęs ekonominės istorijos profesorius "Massachusetts Institute of Technology", Harvardo universiteto kaimynystėje stoviojoje vienoje iš žymiųjų JAV technikos aukštųjų mokyklų, kurios studijos apie ūkinio išsivystymo laipsnius buvo pritaikytos eilėje ūkiškai atsilikusių valstybių, jų tarpe Indijoje, jis turi gerą galvą, kurioje, kaip sakoma, "kas 30 sekundžių gimsta nauja idėja"; tokiu pat tempu jis virškinąs užsienio ūkio, socialinės politikos ir kitų sričių klausimus.

Bundy ir Rostow yra lyg užtvankos, kurios atranka ir praleidžia į Baltuosius Rūmus plaukiančius pasiūlymus tautinio saugumo klausimais -- net ir tuo atveju, kai jie ateina iš užsienio, gynybos arba žemės ūkio ministerijų. Kartais jie pritaria tų ministerijų pasiūlymams, kartais atmets ir paruošia alternatyvą arba priešingą planą. Tada pats prezidentas nusprendžia,

kurią mintį priimti ir ją padaryti galiojančia politine linija.

Visai kitokia, pagal kilmę ir veikimo apimtį, yra antroji, didesnioji "virtuvės kabineto" grupė. Ji pirmoje eilėje užsiima tolimesnės perspektyvos, esminiais vidaus politikos klausimais, nors turi nemažos įtakos ir užsienio politikai.

Ją taip pat sudaro jauni žmonės, kurių priekyje stovi 32 metų Theodore Sorenson, iš namų teisininkas su politinėmis ambicijomis, šaltas ir fanatiškai atkaklus, bet kitų "virtuvės kabineto" narių respektuojamas. Užsienio politikos klausimuose jis dažnai yra griežtesnis komunisto atžvilgiu už daugumą kitų prez. Kennedžio "virėjų". Susavo pavaduotoju Mike Feldman -- vienu seniausių grupėje, turinčiu jau 44 metus -- jis tvarko įstatyminius, parlamentarius ir konstitucinius klausimus ir koordinuoja ministerijų darbą.

Beveik toks pat įtakingas politinėje Washingtono kasdienybėje yra ir trečiosios grupės šefas, 36 metų Kenneth O'Donnell, turįs gana neprastą titulą: "prezidento programos sekretorius". Nors viešumai jo pavadė beveik nežinoma, jis prezidentą mato dažniau už kitus, sijodamas svečius, memorandumus ir problemas, kurios dienos bėgyje turi susidurti su prezidentu; tuo būdu jis gana plačiai reguliuoja paties prezidento darbą.

Kartu su juo dirba taip pat viešumai beveik nežinomas ir jaunas Lawrence O'Brien, kurio rankose yra prezidento sekretorių postų padalinimas, kitaip tariant, politinė administracijos kontrolė.

Šalia šių grupių, prezidento "virtuvės kabinete" yra lyg ir finansų ministeris -- biudžeto direktorius David Bell, apie kurį pats Kennedy pasakė: "mano kontrolierius ir mano dešinioji ranka". Šis 41 metų profesorius nusprendžia, ar krašto ūkis pakels jo kolegų projektus.

"Virtuvės kabinetui" priklauso ir trys oficialūs ministrai, bet šiame kabinete jų veiklos sritis išeina iš tiesioginių pareigų zonos.

Robert Kennedy, jaunesnysis prezidento brolis ir teisingumo ministeris, yra laikomas prezidento "antruoju aš" minėtame šešėliniame kabinete, ypač prieš

kongreso narius. Jei jis juos pasikviečia ir jiems patiekia iš "virtuvės kabineto" kilusį pasiūlymą, jie žino, kad tai kalba paties prezidento balsas.

Darbo ministeris Arthur Goldberg yra antras oficialios vyriausybės narys, veikias šešėlių kabinete. "Jei Kennedy ir Chruščiovas vieną dieną tikrai susės deryboms, prezidentas į jas nušives ir Bundy su Goldbergu," neseniai pranašavo vienas aukštas valstybės departamento valdininkas, "pirmasis jau paruošė pasiūlymus, antrasis kompromisus."

Trečiasis dvigubas ministeris šešėlių kabinete yra vidaus reikalų sekretorius, 41 m. amžiaus Stuart Udall, kuris nėra nei intelektualas, nei senas Kennedžio draugas, ir todėl šiek tiek izoliuotas. Bet "virtuvės kabinete" jis įtrauktas praktiniais sumetimais: oficialaus posto teikiama galia ir milžiniškais pinigų ištekliais jis gali pasiekti parlamentinę daugumą "virtuvės kabineto" programoms įgyvendinti.

Visi minėtieji asmenys sudaro, taip sakant, reguliaryjį "virtuvės kabinetą". Šalia jų yra dar neįskaityti to kabineto narių.

Jų tarpe pirmąją specialius prezidento asistentas Arthur Schlesinger jr. Jis yra daugelio geriausių prezidento kalbų autorius, kaip prieš tai buvo jo rin-

kiminės propagandos vystytojas. Į pasitarimus pritraukiamas tada, kai reikia raštu suformuluoti tolimesnės perspektyvos planus.

Kartais į "virtuvės kabineto" posėdžius pritraukiami ir Walter Wolfgang Heller, prezidento patarėjų štabo šefas, ir Paul Nitze, gynybos ministerijos pasiretorius.

"Virtuvės kabinetas" yragai suorganizuota vadų grupė. Jai veikiant užkulisiuose, piliečiui neįmanoma žinoti, kas iš tikrųjų už kurią programą dalį yra atsakingas, kai oficialūs ministrai už savo veiksmus atsakingi viešai. Kai Kennedy neseniai buvo paklaustas, kas iš jo aplinkos "aukštųjų asmenų" pažadėjęs Gomulkai (pagal jo teigimą) pripažinti Oderio-Neisses sienas, Kennedy turėjo prisipažinti, kad pats to negalėjęs patirti.

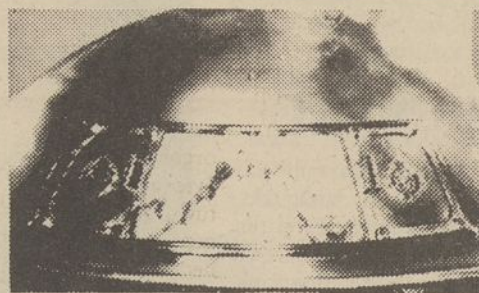
Tenka pastebėti, kad tarp oficialiosios vyriausybės ir "virtuvės kabineto" narių, lygiai kaip ir pastarųjų tarpe, dažnai iškyla aštrių įtampų, nors tuo tarpu dar nė viena jų nevirto viešu konfliktu. Ateity jų galbūt nebus išvengta, kaip tai dažnai atsitikdavo prez. F. D. Roosevelto laikais.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9
TRYNS MODERNIOS KOPLYČIOS

Šis
alus
yra
ugnim - verdamas!

... ir ugnies virimas duoda Stroh's puikų skonį, su kuriuo negali lygintis joks Amerikos alus!

Virimas, kurį jūs matote virimo katile, atliekamas tiesioginiai kaitinant atvira ugnimi. Šis didelis karštis duoda geriausį skonį, gaunamą iš geriausių mišinių... todėl Stroh's yra lengvesnis ir skanesnis. Pasinaudokit gaivinančiu skoniu Amerikoj vieninteliu, ir dar šiandien!

JUMS PATIKS

Stroh's
...GERESNIS!

The Stroh Brewery Company, Detroit 26, Michigan

KUR GERIAUSIA PAILSĖTI PER ATOSTOGAS

GARSIAME CAPE COD — OSTERVILLE, MASS, KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO, LONG BEACH PLIAŽO, PUŠŲ PAVĖSYJE, GRAŽIOJE LIETUVIŠKOJE VASARVIETĖS VILOJE

"AUDRONĖ"

87 East Bay Rd., Osterville, Cape Cod, Mass.
TEL. GA 8-8425

Ištaikinga vila, erdvūs kambariai • Gražus privatus 2 akrų pušynas — parkas • Šiltos Golfstomo srėvės, atvira jūros pliažas 5 min. pėsčiom • Rami aplinkuma, daug vietos poilsiui ir žaidimams • Geras lietuviškas maistas ir malonus patarnavimas.

VILA ATIDAROMA NUO BIRŽELIO MĖN. 10 IKI RUGSĖJO 15 D.

Lietuviai savininkai Dr. Eduardas ir Marija Janšonai visus malonius kviečia atvykti.

Kreiptis: E. Janšonas, 89 Mt. Ida Rd., Boston 22, Mass. Tel. AV 8-5999 arba nuo birželio 10 d.

AUDRONĖ JANŠONAS,

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass.
Tel. GA 8-8425.

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HEnderson 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis
• Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Balys Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Dvi mergaitės ir didelė padėka

Dažnas didesnis lietuvių susibūrimas palieka savo atgarsius. Taip ir ši kartą, po Tautinės Sąjungos seimo, tie atgarsiai tebeįvairuoja. Vieniems tai patikė, o kitiems nepatikė. O kas vieniems atrodo būtina, tai kitiems gal ir praleistina.

Ne vienaip tuos pačius įvykius išgyvenę vyresnieji ir jaunieji dalyviai. Jei vyresnieji buvo daugiau susitelkę ties rūpesčiu, kad lietuviybės vagą gilinant ir tautinės veiklos barą platinant, reikia ieškoti naujų priemonių ir naujos talkos, tai jauniems gal savaime buvo smagu, kad jie ateina, jie yra jauni, dar visos gyvenimas jiems priklauso ir dėl lietuviškos vagos gilinimo bei platinimo jie per daug galvos šiandien dar nelaužo.

Ir vieni ir kiti teisūs. Tie patys reikalai, kitokiose sąlygose augus ir mokslus ėjus, kitaip atrodo vyresniesiems ir jauniems. Į saulėleidį einančių žingsniai visad kelius kartus svarstyti ir nervingesni. O jaunų dienų ugnim degančių, kaip pavasarinių eriučių pasišokinėjimai, per kalnelius ir daubas tuo pačiu entuziazmu šaukiantieji.

Tokį jaunųjų nuotaikų labai taurų pasireiškimą ir man teko neseniai išgyventi. Štai, praėjusį penktadienį į Dirvos redakciją atėjo dvi šaunios mergaitės — Birutė Augustinavičiūtė ir Nijolė Grybauskaitė. Kai jas redakcijos priėmimo salone sutikau, jos vartė Dirvą ir žiūrėjo į Lietuvos Bendruomenės nemažą rinkiminį skelbimą, atspausdintą per visas šešis skiltis arba žvilgčiojo ir į gretimai esantį May Co. 40 colių skelbimą. Ant stalo gulėjo nedidelis raštelis, kuriame spėjau įžiūrėti tik pavadinimą — Inž. E. Bartkui...

Mūsų pokalbis, kaip paprastai tokiais atvejais būna, prasidėjo:

— Kuo panelėms galėčiau patarnauti?

O jos, rodydamos į didelį skelbimą tuoj ėmė prašyti, kad tik tokio dydžio ir į pirmą puslapį būtų įdėta jų atsiųstoji padėka. Ešą, joms ir jų draugams neolithuanams iš Clevelando, buvo parodyta tiek daug dėmesio ir tiek nuoširdumo, esą dėl jų ir labai daug išlaidų padaryta, taigi ir didelę padėką jos norinčios paskelbti.

Palengva išsiaiškinom, kad jokių padėkų į pirmą puslapį nedėdam, kad pačių garbingiausią padėkoms skelbti vieta skaitome 8-tą puslapį ir nuoširdumą reiškiant, nebūtinai reikia, kad tokios padėkos paskelbimas ir labai daug vietos užimtų.

Mačiau, kad dėl vietos didumo jos nelabai manim patikėjo. Bet, palengva susitarėm, joms vis kartojant, kad jos gi turinčios pareikšti didelę padėką, nes ir joms buvo labai daug džiaugsmo ir malonumo suteikta.

Šis mūsų pokalbis buvo nemeluotas dviejų kartų susitikimas apie tą patį reikalą galvojant. Mačiau iš jų akių ir jutau iš jų sakomų žodžių, kad joms tas įvykis palikęs didelį įspūdį, jis liks ilgai atmintinas, o gal ir ilgiems metams akstinu tuo domėtis, į tautinio darbo barą jungtis ir dirbti.

Abi mergaitės, su kuriomis tas, ne taip dažnai atsitinkas pokalbis vyko, daug kur jaunimo darbe aktyviai reikišias. Abi kalba gražia lietuvių kalba ir abi išgyvena lietuviško darbo gilią prasmę. Tai dalis to mūsų jaunimo, iš kurio galima daug tikėtis. Tik kad kely joms pasitinkantieji akmenėliai nebūtų aštrūs, per juos einant nei kojų nei širdžių nesusisžeistų.

Išsiaiškinant, kai buvau paklaustas, kiek jos už padėką turi mokėti, taip susitarėm: dabar nieko nemokat, bet kai baigsit mokslus ir pradėsit savarankiškai gyventi, reikės įstoti į Vilties Draugiją su \$100.00 įnašu ir tuo padėti Dirvą toliau leisti. Toks mūsų susitarimas buvo entuziastiškas ir mes labai gražiai atsisveikinom.

Joms išėjus galvojau, o kaip būtų gerai, kad tokio susitarimo mes galėtume pasiekti su daugeliu mūsų jaunųjų. Šiuo atveju juk ne tai svarbu, ar tas susitarimas bus įvykdytas už dviejų ar penkerių metų. Svarbu, kad tokį susitarimą ne tik yra progų sudaryti, bet jis iš abiejų pusių pilnai suprantamas. Jis jauniems neatrodo jokia našta, o tik dalis tų lietuviškų pareigų, kurias paveldi iš tėvų ir patys nori lietuviškai būti.

Man tas jautrus ir giliai nuosirdus pokalbis tą dieną buvo didelė dovana, kokios nebuvau turėjęs jau daugelį metų. Tai buvo ne tik pokalbis su dviem, į lietuvišką darbą įsijungusiomis mergaitėmis, bet per jas ir su kitais jaunuoliais, kurie sunkiose lietuviškos veiklos sąlygose, kada mes sielvartaujame, kas toliau visus darbus dirbs, ateina ir pačios pasako; mes esame!

B. G.

VYRESNIOSIOS KARTOS
ATSTOVO BALSAS

A. L. Bendruomenės vyriausios vadovybės rinkimams atėjant buvo daug laikraščiuose

rašoma apie tos organizacijos reikalus. Bendruomenės Centro Valdyba skyrė balandžio mėnesį, kaip specialų tos organizacijos darbui. Per tą mėnesį sakė, kad Amerikos lietuviai "bus skatinami išsamiau susipažinti su Lietuvių Bendruomenės prigimtimi, uždaviniais ir santvarka, įsirašyti ar atnaujinti įsirašymą į savo gyvenamosios vietos Lietuvių Bendruomenės apylinkę, ir veikliau remti LB savo sumanymais, darbais ir pinigais bei dalyvavimu jos susirinkiniuose."

Gerai organizuota ir veikli Bendruomenė būtų garbės vertas Amerikos lietuvių pasididžiavimas.

Šviesą sekė šešėliai

Lietuvos kariuomenės pučas 1919 metais

P. REMEIKA

moji kuopa, ryšių, žvalgų komandos, ūkio kuopa ir kiti mažesni padaliniai.

Pulko vadas karininkas Glovackis. Karininkai — grįžę iš rusų kariuomenės daugiausia žemesnių laipsnių — buvę praporščikai, paručikai, rečiau kapitonas (žinome, kad lietuviams karininkams caro armijoje bu-

Gal mažai kam tėra žinoma, kad pirmas Lietuvos kariuomenėje suplanuotas drausmės sulaužymas, kitaip vadinamas pučas, įvyko nesuėjęs nei šešioms mėnesiams nuo kariuomenės įsteigimo, būtent 1919 m. gegužės mėn. pradžioje.

Spausdiname atsiminimus to įvykio dalyvio, savanorio P. Remeikos. Jo teigimu daugiau to įvykio dalyvių dabar gyvena JAV. (Jie galėtų šiuos atsiminimus patikslinti ar papildyti).

"Dirvos" š. m. 19 nr., 3 pusl. atspausdinto nuotraukoj (2-ro pėst. pulko mokomosios kuopos pirmoji laida) matomi vyrai tuo metu buvo pulke būrininkais ir skyrininkais ir tame žygyje visi dalyvavo.

* * *

1919 m. sausio mėn. pradžioje Aukšt. Panemunėje (prie Kauno), pradėtas formuoti 2-ras pėstininkų pulkas. Ligi balandžio mėn. pabaigos pulkas jau buvo pilname sąstata, t. y. 3 batalijonai po 4 kuopas, moko-

muose parengimuose ir rinkimuose."

Tai pat buvo rašoma, kaip turėtume prie Bendruomenės prisidėti ir kaip Bendruomenės veikla turėtų būti vykdoma. Tik gaila, kad taip nėra. Bendruomenės apylinkės, kaip ir konstitucijoj pažymėta, dažniausiai susirinkimus turi tik sykį į metus. Taigi "susirinkimuose", apie kuriuos kalbama, bet kurie nevykdomi, dalyvauti negalima. Kadangi Bendruomenės apylinkės darbui komisijų nerenka, tai Bendruomenę išregistruoję, jei ir norėtų, Bendruomenės veikloje dalyvauti progos neturi.

Sako, reikia remti Bendruomenę savo sumanymais. Gera, bet kur ir kaip tai galima padaryti? Jei susirinkimų nėra, tai kur tuos sumanymus kelti, svarstyti, priimti ar atmesti? Kiek sykių bandžiau savo sumanymus pareikšti per dienraščių redaktoriai galvoja, kad Bendruomenę šimtą nuošimčių tobulą, ją kritikuoti neleistina, ir tokią kritiką išmeta į krepšį.

Daug rašoma kad reikia jaunimą į Bendruomenę įtraukti. Bet jei Bendruomenė susirinkimų neturi jokių pramogų nerengia, tai kur jaunimas Bendruomenę suras ir kokia ten dirva jaunimo darbui?

Bendruomenės nariai neturi progos vienas su kitu nei susipažinti. Tik tiek bendra turi, kad į vieną vietą metinį mokėstį siunčia.

Senieji imigrantai į Bendruomenę nestoja ne dėl patriotinio jausmo stokos, bet jiems nesuprantamas Bendruomenės veiklos būdas. Ir vien tik dėl tokio veiklos būdo, Bendruomenė pažangos nedaro.

Tremtiniai į Amerikos lietuvių gyvenimą labai didelį krautį atnešė meno srityje, labai pabūvę ir sustiprino mūsų spaudą. Tremtinių tarpe yra daug mokytų ir gabių žmonių, tik gaila, kad jie tinkamai nesusiorganizavo. Kada Bendruomenė buvo organizuojama, atrodė lyg saulės šviesa ateinanti į Amerikos lietuvių gyvenimą. Ir praktiškai, ir nepartyvi, ir daug žadanči. Bet nepraktiškas poniškas veiklos būdas jai nesudaro sąlygų augti. Jei Bendruomenė tinkamos pažangos nedaro, reikia kalbėti, rašyti, ieškoti priežasčių, kodėl taip yra. Kada Bendruomenė tinkamai persitvarkys, bus veikli, ir vietoj krovę darbus valdybos nariams, stengsis kuopus daugiausia narių į savo veiklą įtraukti, suras ją ir mūsų jaunimas, ir senieji imigrantai ir kiekvienas skaitys garbę Bendruomenei priklausyti.

Gerai organizuota ir veikli Bendruomenė būtų garbės vertas Amerikos lietuvių pasididžiavimas.

A. J. Žvirblis,
Chicago

V. Grigaliūnas-Glovackis, vienas pirmųjų Lietuvos armijos organizatorių, kurį norėdami iš kalėjimo išvaduoti, sukilo 2-jo pulko kareiviai...

vo sunku iškilti). Jų tarpe keletas aplenkusiųjų (pav., toks Ciprėvičius neilgai pabuvęs pulke pabėgo pas lenkus) ar rusų. Vienas kitas ir prisimetęs karininku, pav., toks Gruzdas, buvęs rusų kariuomenės raštininku.

Karininkų buvo didelis trūkumas; kuopose, be kuopos vado tik po vieną karininką. Jaunesnieji vadai — tada jie vadinosi paeficeriais, instruktoriais ar stačiai būrininkais, skyrininkais — taip pat grįžę iš rusų kariuomenės.

Kadangi jaunesnių vadų irgi stigo tai jais buvo skiriami net žvalesni savanoriai, jokioj kariuomenėj netarnavę. Pirmoji Lietuvos kariuomenės jaunesnių vadų pagreitinta laida buvo surinkta 1919 m. vasario 1 d. ir išleista balandžio 4 d. Tai 2-ro pėst. pulko mokomoji kuopa.

Buvo vienas kitas karininkas bei puskarininkis iš Maž. Lietuvos, tarnavę vokiečių kariuomenėj (karininkai Lankštaitis, Kalvaitis, viršila Šeklys). Bet jie Bet jie greit pranyko, nepritapę prie atsineštos iš rusų kariuomenės santvarkos ir papročių.

Kareivių maždaug perpus buvo savanorių ir pašauktų. Ypatingai marga buvo savanorių pusė. Amžius — nuo keliolikmečių paauglių ligi penktą dešimtį einančių vyrų. Studentai ir moksleiviai, greta beraščių; biedniokai kumiečiai ir šimtamargiai ūkininkaičiai. Saldros miestelėnai ir kaimo žioplėliai.

Aprūpinimas nespėjo augti su kariuomene. Aprėdymas ir apavas buvo menki. Baltinius gavo tik tie, kurie neturėjo atsinešę nuosavų. Esant šlapimui orui dalis kareivių neišeidavo į užsiėmimus laukan, nes bu-

vo pusbasiai. Maistas taip pat prastas ir to paties mažia. Kuriems "nepridurda-vo" iš namų, buvo sunkoka.

Nepaisant to, nuotaikos pulke nebuvo blogiausios ir drausmingumo lygis, bendrai imant, buvo aukščiau vidutinio. Tuo metu bolševikai turėjo užgrobę bent pusę Lietuvos ir grėsiantis pavojus skatino ruoštis pasiskubomis, nesismulkinant dėl kasdienybės.

čiaus valdžia pataikaujanti komunistams, netramdanti prieš valstybinio gaivalo, priimanti į tarnybą Lietuvai priešiškausi nusitačiusius ir t.t. Žodžiu, socialistai Lietuvą pražūdys.

Tai žinios, daugiausia atnešamos buvusių moksleivių ateitininkų. Kiti, neutralūs ar valdžios šalininkai sako, esą, krikščionys demokratams nepatenkinti kam šležičius paėmė tvarkyti kraštą, kodėl neleidžia jiems įsigalėti. Todėl jie ir trukdo, brukasi į kariuomenę su politika ir nori joje sudaryti sau palankius dalinius. Žodžiu, ką tik valdžia padaranti, krikščionys suniekina ir griauina.

Pulke buvo juntama, kad pulko vadas Glovackis nesutaria su valdžia. Štai keletas pavyzdžių.

1919 m. ankstyvą pavasarį pradėta komplektuoti pirmoji karo mokyklos laida. Buvo per spaudą raginami paduoti prašymus moksleiviai, išėję nemažiau kaip 4 gimnazijos klases. Tarnaujantiems kariuomenės teikiamos pirmumas. 2-ro pėst. pulko mokomoj kuopoj (vadas karininkas Kaunas) tuo metu buvo bent kelios dešimtys moksleivių. Bet jiems vadovybės buvo pasakyta į karo mokyklą nestoti. Ešą, jiems čia pat pulke bus įsteigti specialūs kursai, kuriuos baigus jiems bus suteiktas karininko laipsnis. Ir iš tikrųjų, tokie kursai netrukus prasidėjo. Staiga, paskutinėj prašymams paduoti dienų, buvo įsakyta visiems parašyti prašymus. Ir jie, nužygiavę į Kauną, įteikė juos karo mokyklos vadovybei. (Karo mokykla tada buvo Donelaičio ir Gedimino gatvių kampe).

Vėliau paaiškėjo, kad partijos riejos dėl mokyklos viršininko vietos ir 2-ro pulko vadas leido savo vyrams stoti į mokyklą po to, kai jos viršininku tapo paskirtas karininkas Galvydis-Bykauskas.

Pulko daliniai, daugiausia žvalgų komanda (vadas kar. Draugelis), ir mokomoji kuopa buvo naudojamos daryti kratas Kauno priemiesčiuose ir apylinkėse. Mokomoji kuopa krėtė Šančiuose, Petrašiūnuose, Rė-

(Nukelta 14 psl.)

KUR PRALEISTI ATEINANČIAS ATOSTOGAS!

Maloniai kviečiame atvykti į saulėtą Cape Cod, Mass ir praleisti savo atostogas L u s i u ir V e i t u viloje

"M E Š K A"

12 Beach Street

Monument Beach, Cape Cod, Mass.

Tel. Buzzards Bay, PLAZA 9-3251

VILA MESKA tikram poilsiui, be rūpesčių siūlo:
• Erdvią ir ramią aplinką • Didelius ir jaukios kambarius • Gerą ir gausų maistą • Plačias pasiekiamas per 5 min. pėsčiomis • Silver Beach pliažas per 10 min. automobiliu • Vasarotojus be automobiliu nuveža ir parveža savininkai • Vaikams rengiami pavakaričiai su lietuviška programa • Tėvams išvykus vakarais prižiūrimi vaikai • Žuvavimas geras jūroje ir ežerėliuose.

SEZONO PRADŽIA BIRŽELIO MĖN. 17 DIENĄ.

Kainos neuakštos. 15% NUOLAIDA vasarojantiems nuo birželio 17 d. iki liepos 8 d. ir nuo rugsėjo 2 d. iki sezono uždarymo.

Iki sezono pradžios kreiptis: S. M. Lušys, 105 Grand St., Brooklyn 11, N. Y. Tel. EV 7-5576.

Skirmantas Rastas, kolegijos prez. dr. Hilton C. Buley ir Jonė Rastaitė prie lietuvių tautodailės stalų Piet. Connecticut valstybinėje kolegijoje.

P. Jasiukonio nuotrauka

LIETUVIŠKOS VEIKLOS SALELĖS

Sakoma, kad lietuviškas jaunimas tremtyje vis mažiau domisi lietuvių ir jos tautinė kūrība. Gal ir taip. Tačiau jokiū būdu nereikia tokį reiškinį primesti visam mūsų jaunimui. Nereikėtų net minėti, kad bet kurioje lietuviškoje organizacijoje retai veikia visi jos nariai. Darbus atlieka tik keli, o likusieji ar tai darbu grožisi, jį peikia ar visai į galvą neima, kas aplinkui darosi. O pastarieji jiems žinant ar nežinant, yra tie, kurie visai lietuviškai veikia uždeda sunkius stabdžius.

Kiekvieno žmogaus pasąmonėje jau iš prigimties yra įaugęs jausmas, kuris stipriau ar silpniau reikalauja, kad jo darbai ir

POVILAS JASIUKONIS

pasisekimai būtų įvertinami ar tai jo draugų, ar visuomenės. Jeigu jis jokio reagavimo nepastebi -- nustoja dirbęs ar ieško kitos publikos...

Štai vienas iš pavyzdžių, kaip paskirti mūsų jaunuoliai veikia niekieno neragintami ir niekieno nepastebimi, New Havene esančioje Pietinės Connecticut valstybinėje kolegijoje (SCSC), kuri dar, palyginus, jauna ir šiuo metu bebendanti išvystyti studentines tradicijas, numatė įvesti periodines tautybų parodėles.

Kolegijos tarptautinių santykių komiteto valdyba pirmiausia

kreipėsi į šią mokyklą lankančius lietuvius, kad pirmieji suruoštų savo tautodailės parodėlę, duodami pavyzdį kitom tautybėm, kaip tai suorganizuoti ir praktiškai išdėstyti. Kreipėsi į studentę Jonė Rastaitę, kurią kolegijoje pažįsta ne tik visimokytojai, bet ir daugumas studentų.

Šių metų gegužės mėnesio 18-tą dieną, S. C. S. C. administracijos rūmų moderniame prieškambarėje ir atsitarė lietuviškos tautodailės parodėlė, kuri užėmė du stalus, sieną ir kolonas. Joje matėsi tautiniai audiniai bei juostos, vertingi gintaro papuošalai, medžio drožiniai ir lietuviški laikraščiai ir knygos.

Ekspozatų Jonė surankiojo iš gerų pažįstamų ir kaimynų. Viena, savo automobiliu, viską susivežiojo iš Bridgeporto (Conn.) į New Haveną ir savo brolio Skirmanto pagalba parodėlę surėngė. Brolis taip pat padėjo prie ekspozatų budėti ir atsakyti į lankytojų klausimus.

Skirmantas Rastas, nors dar tikai fuksas, priklauso S. C. S. C. lauko teniso pirmajai komandai ir joje yra skaitomas geriausias žaidėjas, laimėjęs pirmuose keturiuose susitikimuose su kolegijos priešininkais. Kitais metais jį priimsią į futbolo (amerikoniškojo) komandą. Be to, Skirmantas yra pirmos rūšies stalo teniso žaidėjas, laimėjęs Naujosios Anglijos čempionatą ir pirmąsias atdaruose turnyrus.

Lietuvių tautodailės parodėlę aplankė nemažas skaičius studentų ir mokytojų, jų tarpe ir S. C. S. C. prezidentas dr. Hilton C. Buley, kuris rodė ypatingą susidomėjimą lietuvių menu ir pasiūlė, kad kolegijos meno mokykla su juo susipažintų.

Štai keliatas dažniausiai pasitaikiusių klausimų, kuriuos pateikė parodėlės lankytojai: Ar galima tokius gaminius pirkti? Iš kur yra atsiradęs gintaras? Kam yra naudojamos tautinės juostelės? Ar tai rankų darbas? Kada nešiojami tautiniai drabužiai? Kodėl lietuviški kryžiai tokie ornamentuoti ir ar tai ką nors reiškia?

Jonė ir Skirmantas į klausimus atsakinėjo plačiai, nes abu gerai yra susipažinę su Lietuvos praeitimi. Apie ją net rašo klasės rašomuosiuose darbuose.

Eilė klausimų buvo kilę apie Lietuvos kalbą, jos giminingumą su kitomis kalbomis. Abiems teko nemažai aiškinti, kad lietuvių kalba yra ne slavų grupės kalba. Vienas iš profesorių, pavartęs lietuvišką knygą ir iš jos garsiai paskaitęs, pareiškė, kad lietuvių kalba esanti labai graži.

Parodėlė turėjo didelį pasisekimą ir Jonė Rastaitė gavo daug pagyrimų iš tarptautinių santykių komiteto bei iš paties kolegijos prezidento. Šiuo metu panašiom parodom jau ruošiasi japonai, olandai ir vokiečiai.

Balandžio mėnesį Bridgeporto Tarptautinis Institutas rengė margašpalvią programą su tautiniais šokiais ir tautiniais patiekalais. Vienintelė lietuvaite, kuri savo iniciatyva atstovavo Bridgeporto lietuvių kolonijai, buvo taip pat Jonė Rastaitė. Nebuvo nei

lietuviškų patiekalų, nei stalo su tautodaile. Jonė ruošiasi būti šokėja. Tat šiam parengimui ji parengė ir su vienu amerikiečiu šokėju išpildė šokį "Gaidys" iš lietuviško baleto "Pajūrys". Duetą šoko tautiniais drabužiais. Baleto numeris susilaukė didelių aplođismentų ir Jonė dabar yra pakviesta jį pakartoti birželio mėnesį Tarptautinio Instituto pavasariname bankete, įvykstančiame Bridgeporte.

Jonė Rastaitė šių metų birželio 17-tą dieną baigia augštuosius mokslus B. S. laipsniu "Physical Education -- Health and Recreation" srityje. Profesinį darbą žada pradėti New Yorko mieste.

Dar mokslus beedama ji buvo labai aktyvi šokių srityje. Savo menu ji reiškėsi daugelyje kolegijos pasirodymų, Yale universiteto parengimuose, vaidinimuose, lietuvių kolonijose Naujojoje Anglijoje ir New Yorke. Vieną vasarą savo srityje dirbo Kanadoje. Ji visur aukštai vertinama ir visad pageidaujama. Jos repertuaras labai plačios

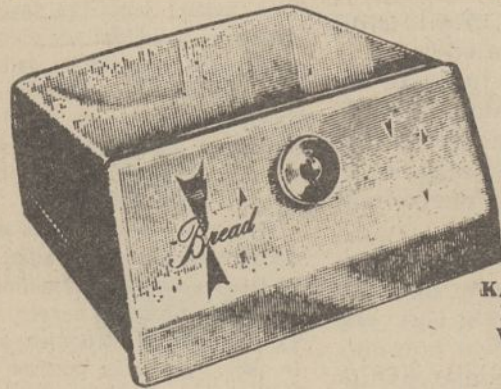

Jonė Rastaitė šoka Lietuvių Moterų Atstovybės Klubu suruoštamame pobūvyje New Yorke. Birželio 17 ji baigia kolegiją, gaudama mokslo bakalauro (BS) laipsnį kūno kultūros ir sveikatos srityje.

P. Jasiukonio nuotrauka

dovanos ★ ★ taupytojams ★

PADĖJUS \$500.00 AR DAUGIAU GEGUŽĖS IR
BIRŽELIO MĖN. DUODAME ŠIĄ DOVANĄ

KAS DU MEN.
DUODAMOS
VIS NAUJOS
DOVANOS.

5 1/4%

mokame už
ilgalaikės
taupmenas!

DARBO VALANDOS:

pirm. 9 iki 5 v. v.
antr. 9 iki 5 v. v.
trečiad. -- uždaryta
ketv. 9 iki 5 v. v.
penkt. 9 iki 5 v. v.
šešt. 9 iki 1 v. p.p.

JOSEPH F. GRIBAUSKAS, vadovas

ST. ANTHONY SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1447 S. 49th COURT, CICERO 50, ILL. / DI 2-1397, TO 3-8131

apimties.

Esu tikras, kad yra ir daugiau jaunuolių, kurie panašiai reiškiasi amerikiečių visuomenėje ir tuo populiarina Lietuvos vardą. Jie dirba ir lietuviškoje bendruomenėje. Tat būtų labai pageidautina, kad tokios jaunimo pastangos būtų remiamos ne tik materialiniai, bet ypač moraliniai, atsilankant į jų viešus pasirodymus, vienaip ar kitaip įvertinant jų darbą. Reikia jiems visai padėti, kad jie augtų ir tobulėtų visų mūsų naudai.

ŠVIESĄ SEKĖ...

(Atkelta iš 3 psl.)

kuose, Pajėsyje. Buvo ieškoma komunistų, ginklų ir proklamacijų. Suimti žmonės buvo atvedami į pulko daboklę. Girdėjosi kalbant, esą valdžia tokiais pulko veiksmams nepatenkinta, skaito tai saualiaavimu ir kišimusi į milicijos reikalus.

Štabo raštininkai garsino pulke naujienas, esą, pulko vadas ketinęs "nueiti su pulku į Kauną ir išvaikyti valdžią".

Kartą į pulko mokomą kuopą atvažiavo karininkas Zaskevičius, tada buvęs Krašto apsaugos viceministeriu. Kitų pulko padalinių jis nelankė. Kuopai pasakė kalbą, ragindamas būti drausmingais, nesileisti nuvedamais į šunkelius ir panašiai. Daugelis tada jo kalbos nesuprato. Tik vėliau "išmanantieji" paaiškino, kad kar. Zaskevičius yra socialistų žmogus ir su Glovackiu susikirtęs.

Daugelis stebėdavosi, kad pulko vadas vykdavo į kariuomenės štabą lyg į priešų stovyklą, pats apsiginklavęs granatomis ir lydimas stipraus raitų žvalgų būrio. Sako, įėjimas į štabą Glovackis pasakėdavęs štabo kieme liekantiems žvalgams, jei jis per valandą neišeis, kad jie eitų jo ieškoti.

Ne vieną kartą mokomoji kuopa ir kulkosvaidininkai buvo užliamuoti įstatyti sargybas prie Panemunės tilto ir Napoleono kalno. Esą, grėšia pavojus pulko vadui. Kas ten viršūnėse iš tikrųjų dėjosi, negi kareivisi žinos. Tik vieną dieną, gal tai buvo kovo mėn. pabaigoje ar balandžio pradžioje, buvo pranešta, kad Glovackis areštuotas ir atiduodamas karo teismui. Naujų pulko vadų paskirtas karininkas Liutukas.

Šis įvykis pulke buvo išgyventas, kaip staigmena, tačiau nesukėlė ypatingų pasekmių. Gyvenimas riedėjo savo keliu ir tik po truputį ėmė reikštis pasekmės. Pradėta atkreipti daugiau dėmesio, kad maistas prastas, kad nėra apavo ir baltinių.

— Prie Glovackio taip nebuvo...

Į einantį per rajoną pulko vadą kreipiasi koks kareivėlis ir reikalauja batų ar rūbų. Jis gauna daboklę. Atsitinka, kad kareiviai paėmę iš virtuvės sriubą, užuot nešę ją į kuopą, visus dešimt ar dvylika kibirų (vienas kibiras dešimčiai vyrų), išpila į griovį prie pulko štabo. Jie gauna daboklę.

— Anas vadas buvo geresnis...

Paleisti ketetui dienų atostogų, atsigabenti maisto ar baltinių, jau ne visi grįžta. Atostogų leidimas panaikinamas, o milicijos pagauti ir gražinti į pulką gauną daboklę. Pamažu plinta pulke ir trečia mintis.

— Reikia išvaduoti senąjį pulko vadą...

Ir štai, vieną dieną gegužės mėn. pradžioje, pulke pasklinda žinia -- ryt einam vaduoti Glovackio. (Pabaiga kitam numeryje)

Cosmos Parcels Express Corp.

(Licensed by Intourist)

PASKUBINA JESŲ SIUNTINIŲ JESŲ DRAUGAMS
IR GIMINĖMS Į BET KURIĄ SSSR DALĮ.
SIUNTINIAI APDRAUSTI • PRISTATYMAS GARANTUOTAS • GAVĖJAS NIEKO NEMOKA.

Visuose mūsų skyriuose Jūs rasite didelį pasirinkimą medžiagų moteriškams ir vyriškiems drabužiams ir tuo sutaupysite negu pirkdami kitur. Jūs galite gauti ir kitokių reikmenų tinkamų siuntiniams, pigiau negu bet kur kitur. Dėl nemokamų kainoraščių ir papildomų informacijų rašykite ar aplankykite jums artimiausį mūsų skyrį:

NEW YORK 2, N. Y., 39 — 2nd Avenue — Tel. AL 4-5456
BROOKLYN 22, N. Y., 506 Wilson Ave. — Tel. HY 1-5290
BROOKLYN 7, N. Y., 600 Sutter Avenue — Tel. DI 5-8808
LAKEWOOD, N. J., 126 — 4th Street — Tel. FO 3-8569
PATERSON 1, N. J., 99 Main Street — Tel. MU 4-4619
NEW HAVEN, Conn., 6 Day Street — Tel. LO 2-1446
PITTSBURGH 3, Pa., 1015 E. Carson St. — Tel. HU 1-2750
WORCESTER, Mass., 174 Millbury St. — Tel. SW 8-2868
HAMTRAMCK, Mich., 11333 Jos. Campau.

Tel. TO 7-1575
CLEVELAND 13, Ohio, 2683 W. 14th St. — Tel. TO 1-1068
CHICAGO 22, Ill., 2222 W. Chicago Ave. — Tel. BR 8-6966
CHICAGO 29, Ill., 2439 W. 69th Street — Tel. WA 5-2737
LOS ANGELES 22, Cal., 960 So. Atlantic Blvd.

Tel. AN 1-2994
SAN FRANCISCO, Cal., 2076 Sutter St. — Tel. FI 6-1571
NEWARK 3, N. J., 428 Springfield Ave. — Tel. BI 3-1797
PHILADELPHIA 23, Pa., 530 W. Girard Ave.

Tel. WA 2-4035
WATERBURY, Conn., 6 John St. — Tel. PLaza 6-6766
GRAND RAPIDS, Mich., 414 Scribner Ave.

Tel. GL 8-2256
PASSAIC, N. J., 176 Market Street — Tel. GR 2-6287
DETROIT, Mich., 7300 Michigan Ave. — Tel. VI 1-5355
JERSEY CITY, N. J., 75 Bright St., kampas Jersey Ave.
ATHOL, Mass., 61 Mt Pleasant St. — Tel. CH 9-6245
VINELAND, N. J., West Landis Ave.

Greek Orthodox Club Blvd.
Šis skyrius atidarytas penktadieniais, šeštadieniais ir sekmadieniais.

MOKAME

4 1/4%

metinį dividendą už
visas taupymo sąs-
kaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, paniką ir krizes, tačiau visais savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: VIrginia 7-7747 John J. Kazanauskas, Pres.

AMSTERDAMAS MIRŠTA LĖTA MIRTIMI...

Kelionės įspūdžiai pas Amsterdamo lietuvių

Apie porą šimtų mylių į šiaurę nuo New Yorko, netoli Albany ir Schenectady, yra senas ir įdomus Amsterdamo miestas. Pirmieji Amsterdamo gyventojai toje vietovėje apsigyveno 1783 metais. 1885 metais Am-

KESTUTIS GAIDŽIŪNAS

Miršta Amsterdamo miestas, miršta ir to miesto lietuvių kolonija. "Anksčiau Amsterdamo buvo net 3000 lietuvių, kurie

porą metų dirbo virš 400 darbininkų. Šiandien tame pačiame skyriuje tedirba vos keliolika darbininkų.

Negausi Amsterdamo lietuvių kolonija yra ir negausiai organizuota. Gal pats didžiausias lietuvių susibūrimas yra šv. Kazimiero lietuvių parapija. Parapija buvo įsteigta maždaug prieš 60 metų ir dar šiandien didingai skelbia virš bažnyčios durų įrašytą šūkį: - Mylėk Dievą ir Tėvynę.

Pagal P. Lalo pasakojimą, kol parapijoje klebonavo didelis lietuvių patriotas kun. Juozas Židanavičius - viskas buvo lietuviška. Bet jau šiandien kiti laikai ir kiti vėjai. Lietuviškos

šv. Kazimiero parapijos veikla jau lietuviška - angliška.

Amsterdame taip pat veikia negausi ALB apylinkė, prie parapijos lietuviška šv. Vardo Draugija ir seniausia bei turtingiausia Amsterdamo lietuvių organizacija - Amsterdamo Lietuvių Klubas. Pažymėtina, kad visi klubo susirinkimai ir įvairūs protokolai yra vedami vien tik lietuvių kalba, o organizacijos narių daugumą sudaro senieji ateiviai.

Sekmadeniais Amsterdamo lietuviai klausosi savo radijo vandenlės, kurią veda J. Olšauskas ir L. Hartvigas. Programa jau veikia keli metai; verčiasi, kaip ir visos kitos lietuvių radijo programos - iš aukų ir skelbimų. Specialioms progoms, kaip Vasario 16, radijo programa duoda platesnes ir iškilmingesnes transliacijas.

"Lietuviškų parengimų, išsky-

Danguolė Lekutyte, jauna amsterdamiė lietuvaitė, šiais metais baigusi gimnaziją ir gavusi stipendiją studijuoti Central City Business Institute, Syracuse, N. Y.

sterdamas buvo inkorporuotas, kaip miestas. Dar 1950 metais Amsterdame buvo 32,240 gyventojų. Šiandien tas skaičius ne tik sumažėjęs, bet vis dar mažėja ir mažėja. Kilimų fabrikai, kurie sudaro didžiąją Amsterdamo pramonę, ieškodami pigesnės darbo jėgos keliai į pietus. Naujos pramonės nesusikuria - ir Amsterdamas pradeda mirti lėta mirtimi.

sudarė net 10% viso miesto gyventojų" - pasakoja senas Dirvos skaitytojas ir talkininkas P. Lalas, Amsterdame jau gyvenęs nuo 1913 metų. Dabar lietuvių skaičius stipriai sumažėjęs, bėra tik maža saujelė. Darbų stoka stumia ir lietuvių iš Amsterdamo - ypatingai jaunimą. Pavyzdžiui, viename kilimų fabrike, kur P. Lalas išdirbo 40 metų, viename skyriuje dar prieš

Clevelandas susitinka su Amsterdamu... Nuotraukoje iš kairės clevelandiečiai R. Jasukynaitė, K. Gaidžiūnas ir amsterdamiė D. Lekutyte.

KITI RAŠO

Vienaip kalbėjo prieš rinkimus, kitaip daro dabar

"Naujienos", kurios labai aktyviai į prezidentus rėmė J. F. Kennedy ir kurios dabar vedamuosiuose papurkštuoja, jei kas kitas parašo, jog užsienio politikos vairavimas kelia daug abejonių, birželio 3 d., pirmam puslapy, atspaudė rašinį, jau kitomis gaidomis skambantį.

Štai ką rašo "Naujienos": "Praeitais metais rugsėjo 28 dieną, kada Chruščėvas daužė batų Jungtinių Tautų stalą New Yorke, kandidatas į prezidentus John Kennedy kalbėjo netoliese, Syracuse, N. Y.:

"Nepakanka atsilaukyti prieš Chruščėvą debatuose. Mums reikia sutelkti savo tautos ir laisvojo pasaulio jėgas taikos reikalui".

"Vietoj to, mes stengėmės atsilaukyti prieš Chruščėvą, atsakinėjome į jo argumentus, reagavome į kiekvieną jo sukeltą krizę. Mes koncentravomės jo siekiuose, pamiršdami savo pačių. Kai jis šypsosi, mes jį pakviečiame į Camp David. Kai jis urzgia, mes uždarome jį į Manhattaną. Man nusibodo kiekvieną rytą skaityti, ką daro Chruščėvas arba ką daro Castro. Aš noriu skaityti, ką daro Jungtinių Valstybių prezidentas".

Po to, kai visuomenė patyrė, ką Amerikos prezidentas darė su Castro, jai jokia prielaida neateina į galvą, ką jis darys su Chruščėvu Vienoj, nebent laikysis prieš jo argumentus. Tai prieštarauja ne tik jo kalbai Syracuse, bet ir jo žodžiams, pasakyties lapkričio mėnesį Chicago: "Taikos reikalui nepadės daugiau žodžių, daugiau komitetų, daugiau geros valios kelionių ar daugiau debatų su

Chruščėvu ar su kuriuo kitu Sovietų vadu Maskvos virtuvėje". (Čia jis turėjo galvoj Nixono ginčą su Nikita Amerikos parodinėje virtuvėje Maskvoje).

PANAŠIAI FILOSOFAVO IR DEAN RUSK

Viršūnių susitikimų Paryžiuje, Vienoj proga "Coronet" žurnalas paskelbė ištraukas iš valstybės sekretoriaus Dean Rusk straipsnio, išspausdinto "Foreign Affairs" žurnale, kada jis dar buvo Rockefellerio fondacijos pirmininku.

Dean Rusk įrodinėjo, kad jis yra prieš viršūnių konferencijas, prieš prezidento, valstybės sekretoriaus diplomatinės kelionės po užsienį. Jis esąs šalininkas, senos, tylios diplomatijos, vedamos per ambasadorius ir kitus padėjėjus.

Ruskui netrūko patarimų, beja, jų nesilaiko Kennedy, pagaliau nei jis pats. "Kaip respublikos galva, prezidentas gali ir turi atlikti tik ribotas ir rūpestingai paruoštas programines keliones po užsienį. Jis turi būti trumpas ir kurių tikslas yra pasikeisti drauginumo, pagarbos jausmais.

"Bet vyriausybės vadų derybos yra visiškai kitas reikalas. Tai nelengvas dalykas dėl mūsų keblios konstitucinės sistemos. Ji reikalauja laiko ir energijos, kada jos mažiausia yra, ji neleidžia vesti efektyvių derybų. Patirtis iš buvusių viršūnių konferencijų nestiprina pažiūros, kad viršūnių diplomatija pasitarnautų Amerikos interesams".

P. Lalas, senas Amsterdamo, N. Y., gyventojas, skaitęs Dirvą nuo pat jos įsikūrimo.

rus Vasario 16 minėjimą, Amsterdame nėra", - pasakoja ALB pareigūnas S. Lekutis. Minėjimą ruošia šv. Kazimiero mokyklos mokiniai. Minėjimas susideda iš dainų ir vaidinimų, atliekamas vien tik lietuviškai, ir jame dalyvauja visi mokyklos mokiniai - įskaitant ir kitataučius. Visą minėjimo parengimą praveda šv. Kazimiero seserys.

Lietuviško jaunimo būklė Amsterdame yra liūdna. Gimnazistinio ar studentų amžiaus lietuviukus galima suskaičiuoti rankų pirštais. O lietuviškų jaunimo organizacijų, dėl negausumo jaunimo, nėra. Danguolė Lekutyte, ši pavasarį baigusi gimnaziją ir laimėjusi stipendiją į Central City Business Institute, Syracuse, N.Y., yra būdingas Amsterdamo lietuvių jaunimo pavvyzdys. Neperseniausai ji svečiavosi Clevelande ir grįžusi į Amsterdamą ji pasakė: "Mama, aš grįžau iš kito pasaulio". Atrodo, kad lietuvių organizacijos ir lietuviška aplinka nepasigendama tol, kol nepamatoma, kaip galima gyventi be jos ir jai esant.

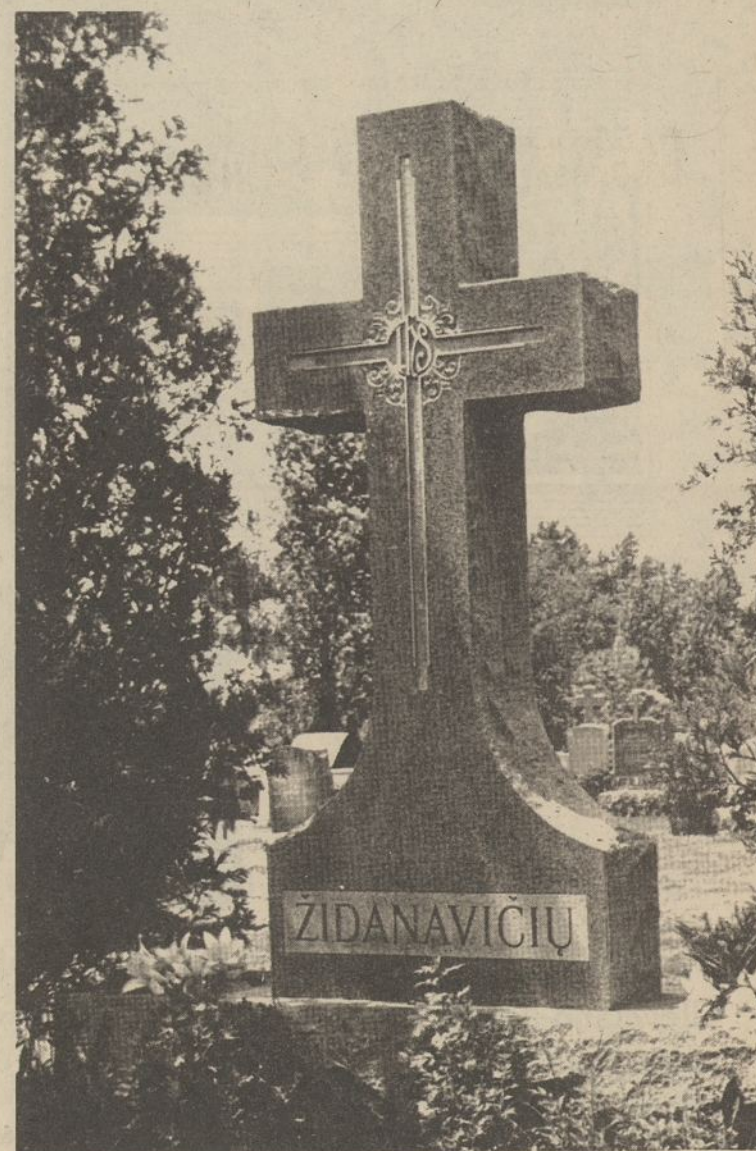
Amsterdame, kaip ir kitur, yra ir lietuvių bizniierių: valstiniukų, nekilnojamo turto pardavėjų, advokatų... Bet tai yra vyresnio-

sios kartos ateiviai ar jų vaikai. Jų lietuviybė reiškiasi tik finansine parama tiems, kurie ką nors veikia ir jos yra reikalingi. Viena lietuvių vadovaujama įmonė beveik visų Amsterdamo gyventojų tikrai pastebima kiekvieną rytą. Ir mes, atgal į Clevelandą važiuodami kavą pienu baltinom iš bonkos su dideliu užrašu - P. Svedarckas & Son Dairy...

Būdamas Amsterdame turėjau didelį norą aplankyti Amsterdamo lietuviškos kolonijos buvusio neabejotino vadovo ir stiprintojo kun. Juozo Židanavičiaus kapą. Ir kapinėse pamačiau patį liūdniąsį Amsterdamo lietuvių kolonijos vaizdą. Jis buvo šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Paminklas prie paminklo, paminklų eilė po paminklų eilės - ir vien tik lietuviškos pavardės. Mirė 1900, mirė 1918, mirė 1930, mirė 1942, mirė 1950, mirė 1961, mirė... Tai mūsų tautos vaikų emigrantinė dalia.

Važiavau atgal galvodamas, kad Amsterdamas - mirštantis miestas ir dar greičiau mirštanti lietuvių kolonija. Grįžau prisimindamas visus tuos, kurie ten dar daro viską, kad lietuviško gyvenimo dar degančią žvakę neužgesintų greitai vėjai.

Amsterdamo kapinėse jau daug kryžių su lietuvių pavardėmis. Štai vienas jų kun. Juozo Židanavičiaus, mirusio 1945 metais, vieno iš stipriausių lietuviybės palaikytojo ne tik Amsterdame, bet ir visų JAV lietuvių tarpe.

K. Gaidžiūno nuotraukos

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg. — Cleveland, Ohio

Ofiso telef.: MAin 1-1773

Rezidencija: OL 7-2521

Turėdami reikalų prašom į mane kreiptis namų telefonu OL 7-2521 — Peninsula.

VISAD TURĖK PO RANKA GERĄ DOVANĄ

Skundžiamasi, kad lietuviškos knygos skaitytojų skaičius labai sumažėjęs. O mes galvojame, kad lietuviška knyga dar gali skaitytojų surasti. Ypač gera knyga, kokia yra R. Spalio Alma Mater.

Isigyk ją savo bibliotekai. Isigyk ir vieną dovanoms. Kai ateis kokia proga sveikinti artimuosius, tada nereikės rūpintis, o dovana bus jūsų namuose, įrišta gražiais, kietais viršeliais.

Isigydamas Almą Mater paremsi lietuvių rašytoją, lietuviškos knygos leidyklą ir svarbiausia, įrodysi, kad gera lietuviška knyga skaitytojų dar turi.

Užsisakant naudokis pridėdama atkarpą.

DIRVA

6907 Superior Ave.,
Cleveland 3, Ohio.

Siunčiu \$5.00 ir prašau man išsiųsti R. Spalio naują knygą "Alma Mater".

Užsakytojas:

.....
(Vardas, pavardė)

.....
(Adresas)

CLEVELANDE ir apylinkėse

• Šį šeštadienį, birželio 10 d. Clevelande įvyks A.A.

U. (Amateur Athletic Union) Lake Erie Districto vyrų ir moterų bei mergaičių lengvosios atletikos 1961 m. pirmenybės.

Moterų ir mergaičių varžybos įvyks John Adams High School stadione (E. 116th St tarp Kinsman ir

Harward). Preliminari nės varžybos prasidės 9 val. ryto. Baigminės — 1 val. po piet.

Vyrų varžybos vyks Baldwin Wallace universiteto stadione, Berea priemiestyje. Pradžią 5 val. po pietų. Būrelis LSK žaibo leng-

vatletų planuoja dalyvauti šiose varžybose, ypatingai mergaičių klasėje.

Vyrų varžybose dalyvaus 3 mūsų lengvatletai: J. Kolovičius (880 yd. bėgime), K. Banys (1 mylios bėgime) ir E. Šilingas (šuolyje į aukštį).

Lietuviai demokratai Clevelande buvo suruošę birželio 3 d. Čiurlionio ansamblio namuose parengimą, į kurį atsilankė kongreso atstovas ir lietuvių bičiulis Ch. A. Vanik. Nuotraukose (kairėje) kongr. atstovas Ch. A. Vanik tarp lietuvių vyrų demokratų, (dešinėje) kongr. atstovas Ch. A. Vanik tarp lietuvių moterų ir (apačioje) J. Mull-Muliolis Clevelando lietuvių demokratų pirm. įteikia kongr. atstovui Ch. A. Vanik dovanėlę.

V. Pliodžinsko nuotraukos

EAGLE STAMPS
the **MAY** co's
DOWNTOWN - PUBLIC SQUARE

NOW
3

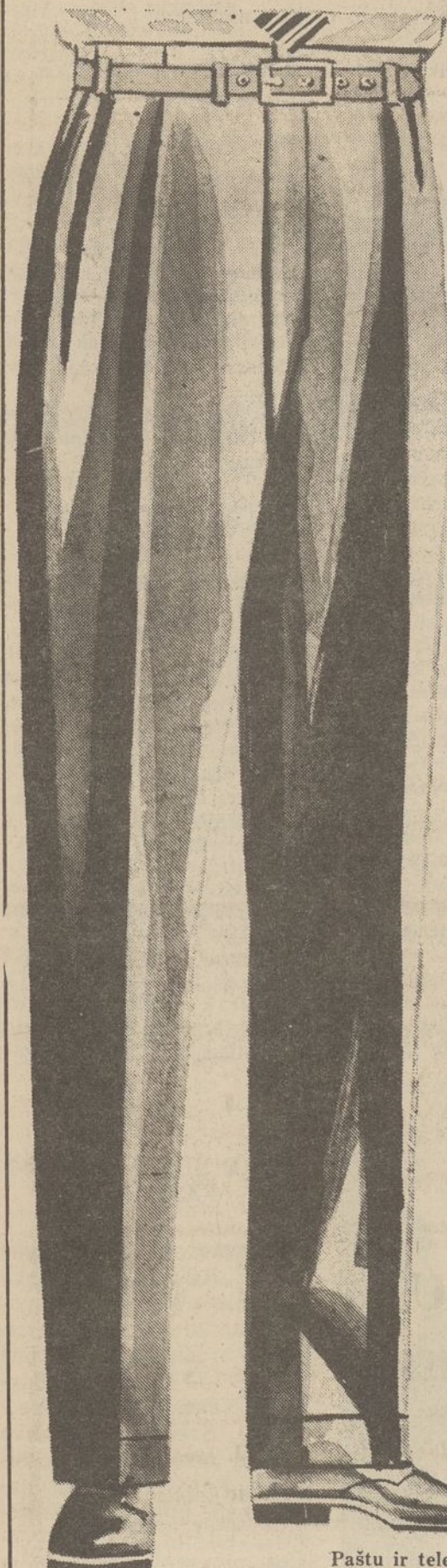
REIŠKIA DAR DIDESNĮ SUTAUPYMĄ

BASEMENT stores

CEDAR CENTER - RIDGE AND RIDGEWOOD DRIVE

Milžiniškas pirkimas ir IŠPARDAVIMAS!

5800 vyrų tropinio svorio VASARINĖS KELNĖS

Dėl nesezoninio vėsaus oro, šis garsus gamintojas išpardavė visą savo inventorių! Mes jį nupirkom su labai didelėmis sutaupomis ir tas sutaupas jums perleidžiame!

\$5

50% Arnel (Triacetate)
ir 50% Rayon

- Nubby Weaves!
- Houndstooth Checks!
- Shadow Weaves!

8 populiarūs atspalviai

Lygių ir maišytų spalvų:

- Pilkos
- Mėlynos
- Smėlinės
- Žalios
- Tamsiai pilkos
- Tamsiai mėlynos
- Rydos

Spalvotos WASH'N'-WEAR medžiagos su General Electric Silicone apdirbimu geresniam nešiojimui!

Dėl vėsaus pavasario oro vienas gamintojas buvo priverstas išparduoti geresnes lengvo svorio kelnės. Mes pasinaudojome šia proga, ir dabar galime jums pasiūlyti šias gražaus stiliaus, gerai nešiojamas aukštos kokybės kelnės šia žema, žema kaina. Ivy stiliaus, su ar be suklostymų, gražiai austų, dryžuotų ar žvelniai dryžuotų medžiagų, naujausių vasaros spalvų. Visi dydžiai nuo 29 iki 46. Užsisakykite taisyklingo ilgumo, nes yra mažas 35 c. mokestis už patrupinimą.

Paštu ir telefonu užsakymai pildomi... Šaukit CHerry 1-3070

BASEMENT MEN'S CLOTHING DEPARTMENT...
THE MAY COMPANY, ALL 3 STORES

VILLA RŪTA

prie Pymatuning ežero

vasaravimo sezoną atidaro birželio 20 d., kur svečiai galės pasinaudoti nauju, gerai įrengtu smėlio paplūdy-mu Ohio pusėje — tik 10 min. nuo Rūtos pėsčiomis.

Kas nori ramios aplinkumos, poilsio gamtoje, gero maisto ir aprūpinimo — visa tai ras Rūtos viloj.

Svečiai prašomi iki rugpiučio 1 d. kreiptis tel. WH 2-4500 (V. Nagevičienė). Vėliau laiškais. Adresas — V. Nagius, Andover Post Office, Andover, Ohio. N. Lake Rd.

Iš Clevelando — kelias 6 iki Andover, E. 85 iki Lake Rd. pasukti (N.) į kairę iki ketvirtos Ave., į dešinę Lakeview Dr. iki Villa Rūta.

• Marie Haug ir jos vyras Fred Haug, po keletos metų bylinėjimosi, neišsisuko nuo federalinio kalėjimo už melavimą, kad jie nėra komunistai, kada iš jų buvo reikalaujama pasakyti pagal Taft-Hartley aktą. Ji išvežta į kalėjimą 18-kai mėnesių, o kai ji grįš, jos vyras bus paimtas, nes jie

turi 10 metų dukterį, kurią vienam leidžia prižiūrėti.

Kaip žinia, Marie Haug prieš kelis metus būdama komuniste, kandidatavo į miesto mokyklų tarybą, bet

laimė, nebuvo išrinkta. Šis atvejis yra labai įsakmus, kaip komunistai veržiasi tokias vietas užvaldyti išsindami, kad jie yra komunistai.

Būrelis Clevelando jaunųjų lietuvių su Tėv. Kijausku ir kun. Dziegoraičiu ateitininkų suruoštame Motinos dienos minėjime.
V. Pliodžinsko nuotrauka

VISI CLEVELANDO LIETUVIAI Kviečiami GAUSIAI ATSLANKYTI Į CLEVELANDO LITUANISTINIŲ MOKYKLŲ ŠVENTĘ-GEGUŽINĘ.

KURI ĮVYKS BIRŽELIO 11 D., SEKMADIENĮ, NEURŲ ŪKYJE. PROGRAMOJE DIPLOMŲ IR DOVANŲ ĮTEIKIMAS, SPORTAS, BUFETAS IR ŠOKIAI.

BILIAI — 1 DOLERIS, VAIKAMS NEMOKAMAI.

PRADŽIA 2 VAL.

ESANT BLOGAM ORUI ŠVENTĖ ĮVYKS ŠV. JURGIO PARAPIJOS SALĖJE.

KAS IR KUR?

• Amerikos Lietuvių Tarybos suvažiavimas įvyksta liepos 3-4 dienomis Chicagoje. ALT šiuo metu turi 34 narius. Kurie iš jų suvažiavime negali dalyvauti, įgalioja kitus asmenis.

• Agota Ambrazienė, prieš pusantrų metų atvykusi iš Lietuvos pas savo sūnus į Newark, N. J., gegužės 30 d. SAS lėktuvu išskrido atgal į Lietuvą. Komunistinė spauda iš to įvykio bando sukalti didžiausį kapitalą, kad Lietuvoj labai gerai ir net neseniai iš jos išvykę, vėl nori grįžti. O A. Ambrozienės grįžimo svarbiausias argumentas: ji nemoka anglų kalbos, nors JAV jau yra buvusi nuo 1907 iki 1913 metų, Lietuvoj likę visi jos artimiausi draugai, penkios dukterys ir jų vaikai.

• Dr. M. Gimbutienė, archeologijos mokslų specialistė, pakviesta profesoriatui į Calif. universitetą ir ten nuo birželio mėn. vidurio išvyksta.

• Arch. Žemkalnis - Landsbergis, kuris prieš pora metų iš Australijos grįžo į Lietuvą ir dabar gyvena Kaune, neperseniausiai susituokė su gyd. Kurkietėne. Kaip žinia, I. Kurkietis, kaip politinis kalinys, yra miręs Baureuthe, kur buvo kalinama ir daugiau lietuvių politinių kalinių. Arch. Žemkalnis turi apie 66 m., o gyd. Kurkietienė apie 50 metų.

P A D Ė K A

ALT S-gos seimui Chicagoje pasibaigus, reiškiamė nuoširdžią padėką Chicago skyriaus pirmininkui A. Janukaičiui už sėkmingą seimo suruošimą, East Chicago pirmininkui K. Pociui už tvarkingą registracijos suorganizavimą ir jai vadovavimą. Wisconsin skyriaus pirmininkui P. Petruševičiui už sekretoriato sudarymą ir jam vadovavimą. Petru Vėbrai už nenuilstamas pastangas ruošiantis banketui ir jam vadovavimą. Taip pat nuoširdžiai dėkojame kitiems komitetų nariams, darniai talkinusiems ir pagelbėjusiems seimą ruošti. Didžią padėką reiškiamė Dirvai ir Margučiai, visokeriopai talkinikavusiems ir garsinusiems seimą.

Eugenijus A. Bartkus ir Vytautas J. Abraitis, ALT S-gos pirmininkas

TAUTINĖS SAJUNGOS AUKOJUSIEJI SEIMO METU CHICAGOJE

11 sk., Richmond Hill — \$100.00. East Chicago sk. — \$50.00. Newark sk. — \$37.00. Waterbury sk. — \$25.00. Cleveland sk. — \$25.00. East St. Louis sk. — \$25.00. Elisabeth sk. — \$20.00. Boston sk. — \$10.00. C. Cheleden — \$50.00. J. Gaižutis — \$25.00. Alf. Pimpė ir St. Mockus — \$25.00. V. Olienė — \$6.00. P. Petrušaitis — \$5.00. A. Mačiuka — \$3.00. R. R. Veitas — \$3.00.

Iš viso suaukota \$409.00.

Solistas Vaclovas Verikaitis nuo birželio 19 iki rugpjūčio 21 d. dainuos Shakespeare festivalyje Stratforde, Ont. Kanadoje operetę "Pirate of Penzance". Nuo rugpjūčio 31 d. V. Verikaitis pakviestas dainuoti į Karališkąją Kanados Operą. Gi prieš tai birželio 17 d. dalyvaus Wellande, Ont. lietuvių ruošiamose Joninėse.

INŽ. E. BARTKUI

reiškiamė gilią padėką už nuoširdumą ir sudarytas galimybes suruošti ALT S-gos suvažiavimo metu literatūros vakarą, o taip pat už didelę dovaną — pakvietimą į banketą. Už visa tai esame labai dėkingi

Clevelando Neo Lithuanų jaunimas ir orkestras

VIRŠUJE: Bostono Lietuvių Mišrus Choras, kurio meninių požiūrių pasisekęs koncertas buvo surengtas gegužės 28 d. Prieky stovi choro vadovas komp. Julius Gaidelis.

J. Plikšnio nuotrauka

RUOŠIASI BIRŽELIO RINKLIAVAI

Birželio mėn. bus minima 20 metų nuo to laiko kai lietuviai buvo masiškai pradėti deportuoti į Sibirą. Nors tūkstančiai jų žuvo Sibiro taigose, kalėjimuose, tačiau daugeliui buvo galima padėti ir Balfas padeda.

Balfo šimtojo skyriaus valdyba nutarė tam tikslui birželio mėn. rinkti aukas prie bžnyčių (birželio 18 d.) ir atsišaukima, kurie bus siuntinėjami New Yorko lietuviams.

Išleistame atsišaukime, kurį pasirašė V. Žukauskas, K. Bačauskas, K. Vaitaitienė, V. Kulpačius ir M. Virbickienė, sakoma: "Lietuvoj, Sibire, Lenkijoje, Vakarų Vokietijoje ir kitur skurdan patekusių lietuvių skaudžios dejonės laiškai kasdien glėbiais nukrinta ant Balfo stalo.

Jų aimanavimai yra tikri ir nedalia didelė. Balfo parama pasiekia visus prašančius, bet dėl lėšų stokos ji yra nepakankama.

Dar keli tūkstančiai tremtinių iš V. Vokietijos žiūri su viltimi į Amerikos lietuvių. Kur kitur, jei ne į Bendrąjį Amerikos Lietuvių Šalpos Fondą kreipsis lietuviai nukentėję Sibiro tremtinių ar atsidūrę be namų Lenkijoje, Vokietijoje ar paklydę svetimuos kraštuos, suvargę net Jungtinėse Amerikos Valstybėse.

Balfo New Yorko skyrius kartotinais kreipiasi į jus, new uorkiečius lietuvių baidiojo birželio okupacijų ir tremimų sukaikties proga prisiminti vargan patekusius brolius ir seses tautiečius.

Kad ir ne po daug, bet jei visi aukosime, galėsime daug kam pagelbėti."

Į PED. LITUANISTIKOS INSTITUTĄ

Paskelbus studentų registraciją, jau užsirašė 12 naujų klausytojų: Izolda Bendoraitytė, Jolanda Gliožerytė, Rita Jaraitė, Jūratė Juozevičiūtė, Ramunė Jurkūnaitė, Dalia Kremerytė, Marytė Mažeikaitė, Rimas Stropus, Jūra Stanulytė, Jonas Šalčius ir Danguolė Šukelytė. Jie visi yra Chicago Aukštesniosios Lituanistikos mokyklos X laidos absolventai.

Registracija tęsiama toliau. Registracijos pareiškimus (raštu ar žodžiu) priima instituto vicedirektorius Domas Velička, 7838 S. Green St., Chicago 20, Ill. Tel. VI 6 - 7624, ir Instituto Globos komiteto išdininkas kun. J. Kubilius, S. J., Jaunimo Centre.

LAKE HOTEL, ASBURY PARK, N. J.

Gegužės 27-30 d. įvyko LAKE HOTEL sezono atidarymas. Nežiūrint nepalankaus oro, atsilankė nemažai svečių ne tik iš New Jersey — Elizabeth, Bayonne, Newark, bet ir iš New Yorko. Svečių tarpe buvo matyti Jokūbas Stukas, Sirusai, Rūtos ansamblio narių ir eilė kitų, jų tarpe nemaža kitataučių. Prie gražios orkestro bei pianino muzikos, malonių šeiminkų vaišinami, svečiai praleido eilę jaukių valandų.

• Esant vilčių gauti materialinės paramos Pietų Amerikos lietuviams, Balfo Centras užmezgė ryšius su atitinkamomis lietuvių bendruomenėmis ir su Pasaulio Liet. Bendruomenės vadovybe, esančia Kanadoje.

• Balfo Centras iš New Yorko išsiuntė 65 individualias siuntas lietuviams. Tai buvo 31 siuntinys vaistų, daugumoje į Lenkiją ir 34 medžiagų siuntiniai. Individualių pašalpų pinigais į užjūrus — 350 dol., Vasario 16 Gimnazijai persiūsta 2,925 dol. ir Saleziečių gimnazijai Italijoje 490 dolerių. Gegužės mėn. Balfo Centre gauta 6,218 dol. ir išleista 6,440 dolerių.

• Racine, Wis. ALTo skyrius š. m. birželio 11 d. ruošia kartu su estais ir latviais okupacijos ir tremimų minėjimą. Kalbės žurnalistas Algirdas Kaulėnas. Po minėjimo bus meninė programa. Minėjimas įvyks šv. Kazimiero parapijos salėje.

KAS PAŽISTATE ŠIUOS UTENIECIUS?

Iš Utenos karo metu į vakarus bėgo Feliksas Valys su žmona Pranciška Ramonaitė, iš Jonišio. Feliksas Valys, kilęs iš Žagarės. Jis Utenoje advokatavo. Bėgant nuo bolševikų ir kelyje sutrukus, pateko rusams ir išvežtas dingo. Žmona su dukrelė gyvena užsienyje ir norėtų surasti savo gimines ar artimus draugus Amerikoje.

Kas norėtų jų antrašo, rašykite: K. S. Karpus, 345 E. 222nd Street, Euclid 23, Ohio.

• JAV Liet. Bendruomenės Kultūros Fondo valdybos posėdis įvyko gegužės 14 d. Jaunimo Namuose, Chicagoje. Posėdyje buvo nutarta atiduoti spaustuvėn V. Biržiškos "Aleksandr y n o" II tomą ir prof. Vl. Jakubėno kūrinių II sąsiuvinį. Taip pat nutarta išmokėti 300 dol. dail. Stančikaitėi. Abraitienei už padarytas iliustracijas J. Naratavičiūtės. Pakštienės knygelei vaikams "Sniego karalaitė". Kalbėta apie KF leidžiamos "Gimtosios Kalbos" bei kitų leidinių reikalus. Nusi-skūsta, jog daug, už kurią net visa eilė žymių veikėjų nesiteikia sumokėti prenumeratos mokesčio. Posėdyje dalyvavo: J. Švedas (pirmininkas), P. Gaučys, S. Paulauskas, E. Šulaitis, V. Linas.

SLA deimantinio jubilėjaus proga Toronte suruoštame minėjime kalba J. Strazdas. Prie stalo sėdi Tėv. Placidus, OFM, ir J. Joku-bynas, vienas pirmųjų SLA 236 kuopos steigėjų.

S. Dabkaus nuotrauka

SLA Toronte atšventė jubiliejų

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 75 metų sukakties proga, Toronto SLA 236-ta kuopa, 27-tą dieną, lietuvių namuose suruošė iškilmingą paminėjimą -- banketą.

Buvo malonu žiūrėti tiek daug gražios publikos, kuri suvažiavo iš Hamiltono, St. Catharines ir kitų vietovių. Įvairių organizacijų vadovai ir spaudos žmonės, kurie atvyko pasveikinti ir pagarbą pareikšti 75-kių metų senutei -- SLA organizacijai, kuri tiek daug nuveikė lietuvių kelyje.

Iškilmingą banketo atidarymą ir įžanginį žodį tarė Toronto SLA kuopos pirmininkas St. Jakubaitis. Supažindinęs publiką su kviestais svečiais, trumpai perbėgo SLA kūrėjų vargus, nederėklus ir rūpesčius, kuriant šią organizaciją, kuri nemažą rolę suvaidino emigracijoje. Jis paminėjo, kad mes naujieji emigrantai atvykę ją jau radome, bet tie kurie ją sukūrė jiems taip lengvai viskas nesiklostė, kaip dabar.

Po pirmininko žodžio kiek plačiau su SLA ir istoriniais bruožais supažindino J. Strazdas, kuris dar studentu būdamas Kauno universitete prisiminė kaip jie

minėjo SLA 50 metų jubiliejų. Tada jie negalvojo, kad 75 metų jubiliejų švęs tremtyje.

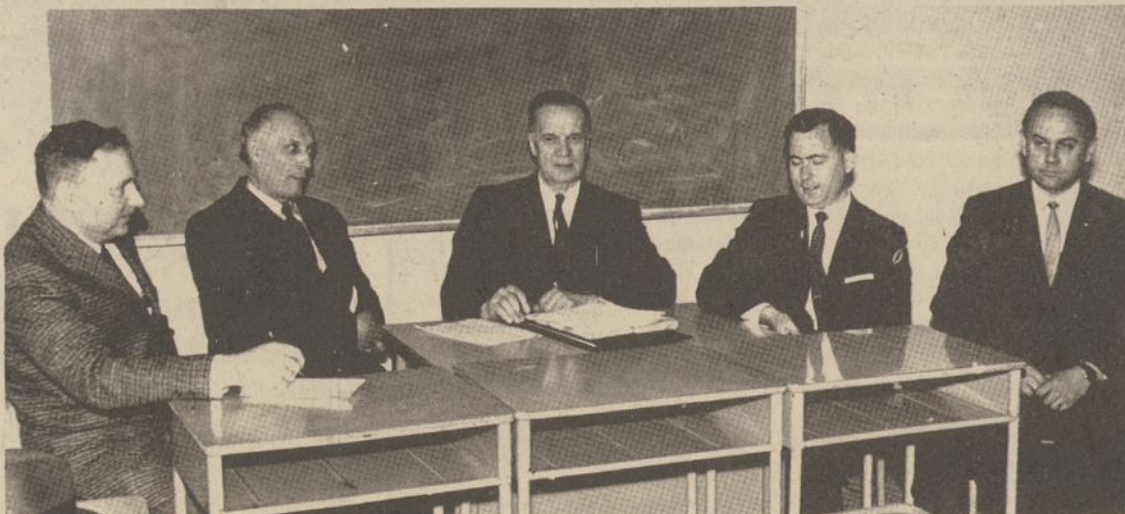
Šio jubilėjaus proga sukaiktuvininkę sveikino Tėvas B. Placidus, OFM, klebonas R. Ažubalis, J. Strazdas, A. Rinkūnas, L. B. pirmininkas A. Juozapavičius, St. Catharines SLA 278-tos kuopos pirmininkas Z. Piliponis, Br. Naujalis, ir J. R. Simanavičiai.

Po trumpos vakarinės maldos, ir nuoširdžių sveikinimų svečiai buvo vaišinami rūpestingai paruoštais valgiais, šis gražus paruošimas be abejo buvo SLA veikėjos O. Indrellenės ir niekad nepavargstančio, šios kuopos pirmininko St. Jakubaičio, nuopelnas.

Prieš pradėdant linksmają šokių programą, buvo pagerbti P. J. Jakubynai, kaip Toronto 236-tos kuopos pionieriai, Pirmininkui prašant susikaupta vienai minute šios organizacijos mirusius pagerbti, o gyviems sugiedota ilgiausių metų.

Šio jubilėjaus proga prieita ištikinimo, kad mes lietuviai neturime kraštutinumų; reikalui esant, mes esame tik lietuviai.

B.N.

JAV Liet. Bendruomenės Kultūros Fondo dabartinė valdyba. Sėdi iš kairės: Stp. Paulauskas, P. Gaučys, J. Švedas, E. Šulaitis, V. Linas.

Z. Degučio nuotrauka